

„Egyik zenekar hullája sem fogja gazdagítani a másikat”

Hollerung Gábor bizottsági tagságáról, zenei stratégiáról, állami támogatásokról

Alapvető kérdésnek tartja, hogy a magyar zenei szakma felismeri-e közös kényszereit, s vezetői megértik-e a jövő útja nem egymás hulláin keresztül vezet. Hogy képesek-e azért, hogy megóvják a saját társulatukat, akár nagyobb áldozatokat is hozni. Hollerung Gábor úgy véli, a jelenlegi struktúrával, zenekari állománnyal az együttesek nem lesznek képesek kivédeni a következő évtizedek várható traumáit. Minderről szerinte beszélni kellene, ahogy arról is, miért volna szükség egy egységes szempontrendszerű, minden zenekarnak egyaránt járó, állami támogatásra. Számos ügyet szeretne a maga szokott, harcos módján képviselni a Zeneművészeti Bizottságban, s hangsúlyozza, nem csak a Dohnányi Zenekarért kíván küzdeni.

■ *Tavaly ősszel, amikor új tagjai lettek a Zeneművészeti Bizottságnak, Ön azt nyilatkozta: „eleve aggályosnak tartom, hogy olyan valaki van benne a döntéshozói körben, aki maga is érintett.” A hírek szerint immár önt is megkeresték, hogy annak a bizottságnak a tagja legyen, amelynek elnöke Keller András, tagjai pedig Rácz Zoltán, Medveczky Ádám és Herboly Domonkos. Hogyan látja most ezt a kérdést a korábbi kijelentése tükrében?*

– Továbbra is azt vallom, nem logikus, hogy egy ilyen testületben zenekarokat képviselő személyek üljenek, de természetesen a végeredményt kell vizsgálni, azt, hogy mennyire felelősen képviselik a közös érdekeket, és mennyire van rálátásuk a szakma egészére. Ha pedig a bizottság majd minden tagja érdekelt valamely együttesnél, akkor ennek is megvan a logikája... A minisztériumi felkérés egyébként meglepett. Korábban persze sokaknak beszéltem arról, miként látom a zenei öszképet, az együttesek helyzetét, s úgy vélem, az egyensúly miatt gondoltak rám, azért lettem tag, hogy a testületben a másfajta zenei gondolkodás is képviselve legyen. Nem volt még alkalmam ülésezni a többiekkel, s bevallom, nem látom pontosan, mi lesz most a funkciója ennek a bizottságnak, milyen dimenziójú ügyekben kell állást foglalnia.

■ *Dönt például az állami támogatás elosztásának arányáról, amelyen tavaly már változtattak is, sok együttesnek lett így néhány millió forinttal kevesebb a pénze.... Bár a NEÉT nem fogadta el ezt a felosztást, a miniszter a bizottság javaslatát hagyta jóvá.*

– Igen, s persze mindannyiunknak minden fillér fáj, de ennél sokkal drámaibb kérdéssel kell szembenéznünk, mégpedig azzal, hogy mi történik a TAO-val. Egyes zenekaroknál a TAO a költségvetésben drámaian nagy összeget képvisel, másoknál pedig adott esetben a fájdalomkü-

szőb határán van. Az együttesek között talán ezért is vannak nézetkülönbségek a TAO-val kapcsolatban. A szakma sincs teljesen tisztában a valósággal, emellett azt látom, nagyon furcsán viszonyulunk egymás helyzetéhez. Azt pedig érdekesnek tartom, hogy a TAO elosztásán dolgozó munkacsoportban oly vezetők vesznek részt, akik az elmúlt évek során talán a legkisebb TAO-összeget fogadták be... Kérdés, hogy ez előremozdító vagy visszahúzó erő lesz. A TAO kapcsán elég heterogén a zenei szakma véleménye. Abban egyetértünk, hogy akadtak csalások – és nem is kicsik -, közben pedig számos együttesnél, így például nálunk, a Dohnányinál is, a TAO-nak köszönhetően olyan többletforrás keletkezett, amelyből értékes hangversenyeket rendezhettünk, hangszert javíttathattunk, és persze bért fizethettünk, amire sosem kaptunk elegendő állami forrást. A Dohnányi Zenekar ma már egy híján száz embernek ad nem is olyan rossz fizetést. Azok az együttesek, amelyeknek nem volt rá igazán szükségük, nem sok energiát áldoztak e területre, azok azonban, amelyeknek a léte múltott rajta, rengeteget... Nekünk például a TAO nélkül végünk.

■ *A minisztériumi tervek szerint a jövőben ez a támogatás többletfeladatokért járna, míg a szakma többsége inkább azt szeretné, hogy működésre is fel lehessen használni ezeket az összegeket.*

– A zenekari szövetség ezt a felvetést egyértelműen opponálta, s feltehetően ezért döntött úgy a minisztérium, hogy találjuk ki közösen a megfelelő megoldást. Egyébként úgy vélem, a zenei bizottságnak is akkor lesz ereje, ha képes kompromisszumos javaslatokat tenni. De úgy vélem, a dolgok nem ebben a testületben dőlnek el... hanem inkább azon múlnak, hogy a szakma fel tudja-e tenni magának például azt a kérdést, amit a minisztérium számára készí-

tett, zenei stratégiám fő gondolatává tettem: húsz év múlva ki fog zenélni Magyarországon, s lesz-e valaki, aki ezt meghallgatja? Véleményem szerint a hazai zenei élet a jelenlegi struktúrájával, zenekari állományával nem fogja tudni kivédeni a következő évtizedek traumáit. Erről tudnunk kellene beszélni. De azt látom, mindenki védi a saját várát, és nem érti, nem csupán két-három évre kellene megmenteni az összeomlástól, hanem elérni, hogy valóban fennmaradjon. Ez azonban lehet, hogy nagyobb áldozatot, sokkal bátrabb lépéseket kíván. Magyarországon a rendszerváltás óta elvesztegettünk harminc évet, és még mindig nem tudunk ilyen kérdésekről beszélni... Mi lett az utóbbi évtizedekben az oktatással, az ifjúsággal, a forrásokkal? Mi lett a vidéki városokkal, a kultúra szerepével, mennyivel zsugorodott a kultúra társadalmi fontossága? A közgondolkodásban milyen szerep jut ma a komolyzenének? Mindenki be meri vallani magának, hogy mi az igazság abból, hogy 'mi fantasztikus értéket teremtünk'? Ha őszinték vagyunk, azt is látnunk kell, hogy a milliós nagyságrendű támogatások egyre kevésbé hasznosulnak, miközben kérdés, mekkora összegekből tudunk új közönséget teremteni. A Dohnányi Zenekarnál is meg kell állapítanunk, a bérletesek száma évről évre csökken, s a fiatalok reguláris koncertlátogatóként nehezen szólíthatók meg...

■ *Ugyanazokkal a problémákkal kell szinte mindenütt szembenézni...*

– Alapkérdés, hogy a zenei szakma felismeri-e a közös kényszereit. Tényleg azt kell mindenkinek megérteni, hogy egyik zenekar hullája sem fogja gazdagítani a másikat. Nem az elhullott együtteseken keresztül vezet az út. Persze, az a társulat, amely makacssága és antiszociális viselkedése miatt életképtelen, az fizesse meg az árát. De aki azt hiszi, hogy bármely tönkretett zenekar az ő életben maradását segíti, az téved. Az egyik legutóbbi tanácskozáson Fischer Iván köszönetet mondott a magyar zenei életnek, hogy felépíthette a Fesztiválzenekart. Ugyanakkor ki kell jelentenünk, hogy a BFZ ugyancsak húzóerővel bírt mindannyiunkra. Én megfizettem a tanulópénzt, és rájöttem, nekem nem lesz abból károm, hogyha a jó muzsikusok, akik nálam nőttek fel, más együttesekhez szerződve hírét viszik a Dohnányinak. Ezzel ugyanis a szakmát szolgálom, és nem csupán a zenekaromat. Egyébként azért vezetek kórusokat, azért rendezzük meg évről évre a Megérthető zene sorozatot, szervezzük az Énekel az országot, s tartok karmesterkurzust és zenekari akadémiát, hogy az emberekhez közelebb hozzuk a zenét. Láttam ugyanis egy egyre táguló lyukat, s ebbe megpróbáltam-megpróbálok visszatölteni valamit. A zene szeretetéhez ugyanis az oktatáson és a megértésen keresztül visz az út. Az egyik legnagyobb probléma ugyanis a zeneoktatás drámai összezsugorodása.

■ *A hangszeres tanuló gyerekek száma nem változik.*

– De egyre kevesebben jutnak el a Zeneakadémiáig, s a

diplomások legjobbjai sem maradnak itthon... Egyre alacsonyabb szintű a tanárképzés. Ezért is fontos, hogy az új, nemrég meghirdetett programban – 'minden gyerek jusson el évente koncertre' – valóban olyan hangverseny szerepeljen, ami élményt ad a kicsiknek, felkelti az érdeklődésüket a komolyzene iránt. Ezért úgy tűnik, sikerült megállapodnunk a Budafoki tankerülettel, hogy félévente az összes iskolásnak ismeretterjesztő koncertet adunk. De azt látom, e téren is kellenek az újítások, hiszen aktív élményekre, programokra van szükség. A művészet nyújtja ugyanis a legerősebb érzelmi élményt. Azonban ezt nem akkor éli át egy gyerek, ha azt mondjuk neki: üljél csendben, figyeld nagyon a híres karmestert, a neves zenekart, a szörnyen drága szólistát és az igen fontos kompozíciót...

■ *Itt is a lényeg a minőség, amit bizottsági kollégája, Keller András szintén sokszor hangsúlyoz...*

– Én is fontosnak tartom. Bár az érték relatív, az azonban nem az, hogy egy zenekar el tud-e játszani egy darabot, megfelelő-e az együttjáték-mechanizmusa, tiszta-e az előadása. Az sem relatív, hogyha a motivációja nullává válik, a jövőképe eltűnik... Erről azonban sosem a zenekar tehet, hanem a menedzsment, a művészeti vezetés. Hogy ezt megelőzzük, el kell mozdulni egy adott irányba, nem maradhat minden ugyanúgy, mint korábban. Ezt azonban a magyar zenei élet nem érti meg, pedig a jelenlegi pillérek nem maradhatnak változatlanok, átrendeződésre van szükség. Az sem biztos, hogy ugyanazok a zenekarok lesznek öt év múlva is a hazai zenei élet meghatározó szereplői, akik jelenleg azok. Fel kell mérni mindenhol, hogy az adott együttesben van-e még elegendő erő a megújulásra, vagy már elkezdődött a haláltusa...

■ *Gondolom, határozott koncepcióval kezdi a bizottsági munkát, s tudja, mi mindenben szeretne változtatni.*

– Nagyon fontos volna például, hogy a magyar zeneéletben egységes legyen az állami támogatás, persze nem nagyságát, hanem mechanizmusát tekintve. Hogy ne különböztessünk meg állami, önkormányzati vagy vállalat által fenntartott együtteseket. Nem hiszem, hogy én lennék a jövő embere, de amíg van erőm, küzdök, és nem csak a saját együttesemért. Mert valóban mélységesen hiszem, hogy nekem is jobb, hogyha másoknak javul a helyzete. Szívesen harcolok azért, hogy többletforrás jusson mindenkinek. Meggyőződésem, hogy a zene presztízséhez sok jó vidéki és fővárosi zenekarra, operára, rendezvényre van szükség. Megtisztelőnek és komoly felelősségnek is tartom a zenei bizottsági tagságot. A legrosszabb tulajdonságot – hogy mindig őszintén válaszolok a kérdésekre – persze továbbra is megőrzöm. Ha pedig valaki arra a gondolatra jut, hogy kapjon egymilliárddal többet, mint bárki más, sokkal nehezebb helyzetbe hozva a többieket, s még jobban kinyitva a zenekarok közötti ollót – az azt mutatja, hogy a közállapotok – a zenei életben is – abnormálisak. Közösen kell tennünk azért, hogy ez változzon.

R. Zs.